Izhaja vsaki četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom
na celo leto . 3 fl.
„ pol leta . 1 fl. 50 k.
„ ¼ „ . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
„ pol leta . 1 fl. 30 k.
„ ¼ „ . — fl. 62 k.
Posamezni listi se dobijo pri knjigaru Novaku na velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vredništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne prijemajo.

Oznanila se prijemajo, plača za vrstico je 10 k. in za kolek 30 k.

Štv. 17. V Mariboru 23. aprila 1868. Tečaj II.

Tiskova pravda „Slov. Gosp.“

Končna razprava kazenska pri c. kr. okrožnej sodniji Celjskej.

(Dalje.)

Dr. Prelog: Na ravno zaslišano tožbo moram pred vsem izreči, da se ona po mojej misli opira na skoz in skoz krivo prestavo. — Prosim, da bolj počasi govorim, ker sem ves zagovor premišljeval slovenski. — To dokazati naj se mi s tim dovoli, da nektere besede, stavke navedem. Brž v začetku n. pr. pravi tožba: „v tako imenovanej ustavnej državi Avstriji“ („im sogenannten Verfassungsstaate Oesterreich“). Slovenski stoji: „imenovanej pravnoustavnej“ ne pa „tako imenovanej“. — Dalje „z mutastimi psi“ — in vendar stoji „mutastega psa“ — tedaj edinobroj; državni pravnik pa je morebiti zatoraj prestavil v večbrojnik, da je lože našel paralelo med slovenskim državnim poslancem, sicer pa ta stavka nikakor nista v tej ozkej zvezi. Da nas Nemci „siloma tlačijo, jedo“ („gewaltsam unterdrückt, gefressen werden“); tu stoji; po vsi mogočnosti požirajo Nemci“, — to bi vendar vsak, ki zna slovenski, prestavil „kolikor morejo, kolikor se da“ in te izreke so vendar kaj razločne! „Požirati“ se ne pravi „zatirati“ („unterdrücken, fressen“). — „Vlada bečka, ki se naj varje“ („die Regierung in Wien, welche sich in Acht nehmen möge“); če stavek dobro umejem, misli tožba na „žuganje“, in vendar je v teh besedah le „svarilo, opomin“ izražen. „Zaskali“ ni „Stachel“ „krivim postopanjem“ je g. tožnik zopet tako ponemčil, kakor mu je ravno ustrezalo, namreč „rechtswidrig“; pri nas to pomenja „nicht richtig, verfehlt“. „Ogromno“ se je spravilo s „furchtbar“ („strahovit“); a ogromno se pravi: „gross, weit ausgedehnt“, ne pa „furchtbar“. „Skupno delajoči“ pomenja: zusammenwirken, das Zusammenwirken der Arbeiten,“ ne pa „Verbindung“. „Zbrisati“ pa pomenja „auslöschen“ a ne ausreihen.“ To na priliko so pregreški v prestavljanju in reči moram, da bode slavna sodnija že iz teh lehko razvidela, da je še več takih. Reči moram pa tudi, da slavna sodnija v tej prestavi lehko nekako sistemo najde; vse tiste besede namreč, ki niso dobro prestavljene, so se tudi v ostrejšem smislu prestavljale in tako vse kaj drugega pomenjajo, in večidel sostavke ostrijo.

Če bi se stavki ne bili razkladali v tem ostrejšem pomenu, bi nikakor ne bilo mogoče jih pod paragraf spraviti; sicer pa so nekteri izreki debelo zlikani in vendar bi vsak, ki je jezika zmožen, rekel: v tem ne najdem ničesar, kar bi bilo tožbe vredno, če bi bil g. državni pravdnik svojo tožbo slovenski osnoval in besede v tem pomenu jemal in v tej vrsti postavljal, kakor stoje v „Slov. Gospodarju“ ne bi mogel noben, slovenskega jezika zmožen pravdnik najti pregreške soper postavo. Naj to posamezne napčno in v drugem pomenu prestavljene stavke, razlaga moj g. zagovornik, — jaz hočem le o enem stavku govoriti: „Naj pazi vlada“ se je vzelo v smislu „žuganja“ („Drohung“), čeravno pomenja le „svarilo“ („Warnung“). Da s tim pisatelj nič hudega mislil ni, kaže že to, da izvira „žuganje“ iz sovraštva in zaničevanja, a svarilo iz prijateljstva, iz ljubezni! — Da je pisatelj v tem stavku prav lepo in globoko premišljeno svarilo izrekel vladi, kaže zadnji stavek: „Avstrija vsehne brez morja.“ Pisatelj namreč opisava, kako z vso močjo pritiska Lah na primorju slovensko narodnost; znano je nam vsem, kako si prizadeva laška vlada vse Primorsko polaščiti, kako se zemljišča ubogih seljakov po eksekucijah prodajajo in ktera kupujejo po sramotno nizkej ceni — Lahi — kadar bode laška vlada enkrat večidel Primorja pokupila in polaščila, lehko Avstriji o priliki reče: „To sliši „Italiji uniti“, to nam moraš odstopiti.“ Če tedaj bečka vlada soper to „Talijančanje“ skalnato jez postaviti in Avstrijo obdržati hoče, naj podpira slovenske Primorce z vsemi močmi, dase ubranijo temu laškemu nasilju; kajti, da so Slovenci zmirom Avstriji zvesti bili, da še zdaj so in vedno bodo, mislim mi ni treba dokazovati in rečem, kakor je že pred 20 leti veliki Slovan rekel: če bi mi Slovani Avstrije ne imeli, bi si moralo prizadevati, da jo vstvarimo!“ Mi Slovani in posebno mi Slovenci moremo le v Avstriji se obdržati in pisatelj je namerjaval to izreči, da je potrebno Slovane v Primorju obraniti, ker so trden zid proti navalu laške vlade, ktera koperni morje odvzeti in tako Avstrijo še bolj spraviti v medlevico. Že zdaj po zgubi Beneškega naše trgovstvo veliko trpi in kaj bi še le bilo, če ob vse morje pridemo. To pomenjajo besede „Avstrija usehne brez morja“ („wird sich ohne Meer“). Iz tega tudi sledi pomen besedi „da se krvavo ne zaskali“: kajti če Avstrija morje zgubi, potem „zieht sie sich diesen blutigen Stachel bei“. A ta misel je gotovo dobra in kdor tako piše, mora biti dober patrijot. Vidi se tedaj iz vseh teh posameznih stavkov, da je vse to le za dobro vlade, ne pa proti njej pisano. Sicer sem prepričan, da g. državni pravdnik, ki je posamezne besede tako prestavil, da ves stavek poojstrijo, ni vsega razumel; tem teže mu je tedaj moralo stati na tenko prestavljati. Če pa kdo besede in celih stavkov ne zapopade, kar sem zdaj dokazal, kako more on potem soditi?

Prvosednik: Vsa tožba je sestavljena v smislu tega članka; da se pa vsaka beseda drugače tolmačiti da, se nahaja v vsakem jeziku in da zatoženec le na svojo korist tožbo razlaga, si lehko vsak misli, vendar pa zarad tega se še ne more sklepati, da tožnik ni umel sostavka. — Ali mi morete pisatelja tega sostavka imenovati?

Dr. Prelog: Nikakor ne!

Prvosednik: (k perovodji obrnen): Zapišite to.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarske stvari.

Nekoliko dobrih nasvetov za vinorejce.

Lepe naše vinske gorice nam zakrivajo še obilen vir blagostanja našega, kteri se more le takrat izdatno odpreti, kedar bodejo vinorejci poleg izvrstnega obdelovanja vinogradov tudi z vinom še bolj umetno, skrbljivo in koristno ravnali. Sreča za vinorejce, da je desetina in tlaka preč, in če dače v misel ne vzamemo, tako nas nič ne zadržuje v vinstvu napredovati, kakor nevednost in nektere škodljive navade. Dragim slovenskim vinorejcem bi rad na srce položil, da bi boljše na prvi in naš naj veči dohodek pozor jemali, to je, na vino. Vino moremo tako si pripraviti, da ga lehko v daljne dežele, še črez morje pošiljamo, drugač bo zmiraj v ceni zaostalo, mi bomo kupca čakali, sosedi, posebno Ogri bodo nas pa prekosili, zato učimo se, ali kde? Nam Slovencem zelo manjka vinorejske, še bolj s to zjedinjene kmetijske šole, obeta se sicer prva v Mariboru, kedaj se bo vendar vstanovila je še vprašanje in ali bo nam koristila, je tudi